

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (St. Grosu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, D. Corolevschi, D. Stănilă)

Î N C H E I E R E

10 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Nadejda Afteni,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nadejda Afteni împotriva lui Radu Crușnevschi, persoana cointereseată Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, Direcția Municipală pentru protecția drepturilor copiilor Chișinău, privind decăderea din drepturi părintești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Nadejda Afteni, cu menținerea în vigoare a hotărârii instanței de fond,

c o n s t a t ă :

La 22 decembrie 2021, Afteni Nadejda a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva lui Crușnevschi Radu, persoana cointereseată Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, Direcția Municipală pentru protecția drepturilor copiilor Chișinău, privind decăderea din drepturile părintești.

În motivarea acțiunii, a invocat că în perioada anilor 2008 - 2016, s-a aflat în relație de căsătorie cu Crușnevschi Radu. Din relațiile de căsătorie, Afteni Nadejda și Crușnevschi Radu au în comun un copil minor - XXX.

A relatat că prin hotărârea din 11 octombrie 2016, a Judecătoriei Soroca a fost desfăcută căsătoria înregistrată la Primăria Singureni, r-nul Rîșcani, cu nr.12 din 17.10.2008, între Crușnevschi Radu și Crușnevschi Nadejda. Totodată s-a stabilit domiciliul copilului minor XXX cu mama Crușnevschi Nadejda și s-a încasat de la Crușnevschi Radu în beneficiul Nadejdei Crușnevschi pensia de întreținere pentru copilul minor în mărime de 931 de lei lunar, începând cu data de 13.07.2016 și până la majoratul copilului.

A menționat reclamanta că, Crușnevschi Radu se eschivează de la executarea obligațiilor sale părintești și de la achitarea pensiei de întreținere a copilului minor. Acest fapt este confirmat prin scrisoarea nr.305 din 11.11.2021 întocmită de executorul judecătoresc Aurelia Borș care a intentat procedura de executare în temeiul documentului executoriu nr. 2-612/2016 emis de judecătoria Soroca în baza hotărârii din 11 octombrie 2016.

Astfel, restanța lui Crușnevschi Radu la achitarea pensiei alimentare la data de 01.11.2021 constituie suma de 75 084 de lei pentru o perioadă de 61 luni.

A indicat reclamanta că atât în timpul căsătoriei cât și după desfacerea căsătoriei, Crușnevschi Radu nu a manifestat nici un interes față de copilul său și nu a întreprins nici o acțiune pentru îndeplinirea obligațiilor sale părintești și asigurarea unui trai decent pentru copil. Pârâtul nu contactează cu copilul și nu participă la creșterea și dezvoltarea acestuia. La fel nu participă la asigurarea materială a copilului și refuză în continuare să achite pensia de întreținere.

A notat reclamanta că copilul XXX duce un mod de viață decent, asigurat de mama sa - Afteni Nadejda și de actualul ei soț - Afteni Ion. Copilul este asigurat cu toate condițiile necesare pentru dezvoltare și creștere în condiții favorabile. XXX învață la liceul privat „Da Vinci”, fapt confirmat prin scrisoarea emisă de Directorul Guzun Efrosinia. Totodată, el este asigurat cu loc de trai, or, Afteni Nadejda și Afteni Ion sunt proprietarii apartamentului situat pe adresa mun. Chișinău, com. Tohatin, str. Trandafirilor 1/1 nr. fapt confirmat prin extrasul din registrul bunurilor imobile.

De asemenea, reclamanta activează în calitate de profesor de limba engleză la liceul „Da Vinci”, fapt confirmat prin contractul individual de muncă nr. 189 din 01.09.2021. Afteni Ion în calitate de inginer în telecomunicații la SRL „Starnet Soluții”, fapt confirmat prin contractul individual de muncă nr.109/18 din 11 septembrie 2018. Relația dintre Afteni Nadejda și Afteni Ion cu copilul XXX, este una bună și armonioasă. Mai mult decât atât, Afteni Ion dorește să înființeze copilul și să devină oficial tatăl lui, obligându-se oficial să îndeplinească toate obligațiile părintești ce i se cuvin.

Prin hotărârea din 05 mai 2022 a judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată înaintată de Afteni Nadejda împotriva lui Crușnevschi Radu, persoana cointeresată Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Rîșcani, Direcția Municipală pentru protecția drepturilor copiilor Chișinău privind decăderea din drepturile părintești a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La data de 24 mai 2022 Afteni Nadejda a formulat o cerere de apel prin care a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral cererea de chemare în judecată.

Prin decizia din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea apel depusă de Nadejda Afteni și a fost menținută hotărârea din 05 mai 2022 a judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, înaintând prezenta acțiune Afteni Nadejda a invocat drept temei de decădere a pârâtului Crușnevschi Radu din drepturile părintești în privința copilului minor, eschivarea acestuia de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere prevăzut de art.67 lit. a) din Codul familiei, admitând o restanță la achitarea pensiei de întreținere în sumă de 75 084 de lei. Colegiul instanței de apel a considerat relevant de a remarca că, dispozițiile art. 67 din Codul familiei nu pot fi aplicate în mod automat, ci numai în urma unei examinări multiaspectuale și complexe, pentru a stabili dacă au fost săvârșite abateri grave de către părinte, în privința persoanei copilului și dacă este în interesul superior al copilului, aplicarea unei astfel de măsuri. Jurisprudența Curții Europene a relatat că măsurile ce implică decăderea din drepturile părintești ar trebui să fie aplicate numai în circumstanțe excepționale și pot fi justificate, doar dacă sunt motivate de o cerință imperativă, care se referă la interesele copilului.

A menționat instanța de apel că nu au fost prezentate probe ce ar confirma culpa gravă a lui Crușnevschi Radu la neîndeplinirea obligațiilor părintești și nici faptul că acesta este nedemn pentru a fi tatăl copilului, iar singurul motiv precum că a acumulat o restanță la plata pensiei de întreținere, nu constituie motiv pentru al decede din drepturile părintești, cu atât mai mult că din această solicitare a reclamantei nu se poate deduce nici un risc care ar fi supus copilul în cazul comunicării cu tatăl său sau afectarea vreunui interes al copilului.

Totodată a invocat că, datoria de 75 084 de lei pe care reclamanta Afteni Nadejda susține că a format-o Crușnevschi Radu la plata pensiei de întreținere a copilului minor, ar fi un argument insuficient pentru ca Crușnevschi Radu să fie decăzut din drepturile părintești asupra fiului XXX. Prin urmare, instanța de apel a notat că Crușnevschi Radu contribuie la întreținerea copilului în măsura posibilităților, or executorul judecătoresc Alla Priseajnaia, în procedura căreia la moment se află spre executare titlul executoriu, a indicat că datoria constituie 69 256 de lei și nu 75 084 de lei, or, instanța de apel nu poate reține eschivarea totală de la exercitarea drepturilor și obligațiilor părintești. Formarea unei restanțe la plata pensiei de întreținere, chiar dacă e stabilit de executorul judecătoresc, în procedura căreia se află spre executare hotărârea de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor, nicidecum nu demonstrează eschivarea de la executarea drepturilor și obligațiilor părintești.

De asemenea, din conținutul avizului Direcției Generale pentru Protecția Drepturilor Copilului sec. Ciocanu nu se reține că autoritatea tutelară ar susține poziția apelantei Afteni Nadejda privind decăderea lui Crușnevschi Radu din drepturile părintește asupra copilului minor XXX.

A menționat instanța de apel că interesul apelantei și a actualului ei soț de a-l decădea pe Crușnevschi Radu din drepturile părintești, ca mai apoi Afteni Ion să-l poată adopta pe copilul minor XXX nicidecum nu poate prevala și înlătura interesul și dreptul minorului XXX de a interacționa cu tatăl său biologic, chiar și dacă la moment, relația copilului cu tatăl s-a înrăutățit sau a fost ruptă.

La 30 mai 2023, Nadejda Afteni, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului, recurenta a invocat că, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar concluziile primei instanțe și a Curții de Apel, expuse în hotărâre și decizie, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei

A relatat că în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, recurenta a prezentat probe suplimentare de la executorul judecătoresc, care a confirmat încă odată că intimatul se eschivează de la plata pensiei și este de negăsit, fiind plecat peste hotarele țării. Mai mult decât atât, intimatul a fost citat de mai multe ori și căutat de executorul judecătoresc, fapte care nu au dus nici la un rezultat, intimatul nu s-a prezentat în ședințele de judecată, demonstrând în acest mod o diferență totală de soarta copilului său și de acest litigiu.

A invocat că copilul minor, chiar și fără atenția tatălui său și fără să primească pensia de întreținere, duce un mod de viață decent, fiind asigurat de mama sa - Afteni Nadejda și de actualul ei soț - Afteni Ion. Copilul este asigurat cu toate condițiile

necesare pentru dezvoltare și creștere în condiții favorabile, învață la liceul privat „Da Vinci” și este asigurat cu loc de trai permanent. Prin urmare, interesul superior al copilului va fi respectat doar dacă intimatul va fi decăzut de drepturile sale părintești, or acest fapt îi va permite lui Afteni Ion, soțul actual al recurenteii, să înființeze copilul, devenind o familie completă.

A indicat că copilul minor a fost audiat și a confirmat că tatăl său biologic nu contactează cu acesta și nu face nici un efort să-l vadă sau să participe la educarea și creșterea copilului. Mai mult decât atât, copilul XXX a menționat că nu are nici o afecțiune psihologică față de tatăl său biologic și nu dorește să aibă relații cu acesta.

A menționat recurenta că instanța de fond și cea de apel eronat au interpretat normele de drept material, or chiar dacă recurenta a prezentat toate probe necesare, care confirmă că intimatul se eschivează de la plata pensiei de întreținere, instanța a constatat că aceasta nu servește drept temei pentru decăderea din drepturile părintești, pe când art. 67 lit. a) prevede expres că acest fapt este suficient pentru decăderea din drepturile părintești.

De asemenea, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că intimatul nici nu s-a prezentat în ședința de judecată, chiar după ce a fost citat public. Aceasta încă odată confirmând că intimatul nu are nici o intenție să-și îndeplinească obligațiile sale părintești și este indiferent de soarta copilului.

Recurenta a mai invocat că instanțele de judecată nu au luat în considerare că motivul de bază pentru care recurenta dorește să decadă intimatul din drepturile acestuia este faptul că acesta din urmă nu face nici un efort în participarea la creșterea și educarea copilului său. Intimatul a uitat de copilul său, nu contactează cu acesta de ani de zile, iar copilul nu mai este atașat față de tatăl său biologic.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Bălți a pronunțat dispozitivul deciziei la 09 februarie 2023.

La 10 mai 2023, copia deciziei din 09 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc (f.d. 155).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Nadejda Afteni, la 30 mai 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 27 iunie 2023, a expediat în adresa intimatului copia recursului declarat de Nadejda Afteni cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, anexată la materialele dosarului (f.d. 172).

La 16 august 2023 Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului Ciocana, a depus o cerere prin care a invocat că susține poziția expusă în avizul-concluzie din 18.02.2022 și solicită examinarea cauzei în lipsa sa.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării

în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Nadejda Afteni a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări

implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Nadejda Afteni, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Nadejda Afteni.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc